

Актуальне інтерв'ю

Питання реформування освіти – як шкільної, так і вищої, – нині на слуху у всіх. Тож до закладів, що готують майбутніх педагогів – особливі вимоги. Нещодавно я побував у Ніжинському державному університеті імені Миколи Тоґоля. Над входом до старого корпусу вишу – латинський вираз «Labore et zelo», котрий перекладається українською як «працею і наполегливістю». Особисто для мене так звучить квінтесенція успіху. Про те, як цей девіз утілюють у життя студенти й викладачі голлівудського вишу, розповідає його ректор – кандидат історичних наук, доцент, відмінник освіти України Олександр САМОЙЛЕНКО.

– Сьогоднішня в університеті проходить досить активно, ми включилися в усі процеси, пов'язані з реформою як вищої освіти, так і освіти в цілому, імплементацією нових законів в освітній процес. Намагаємося відкрити низку нових освітніх програм, які розширяють можливості наших студентів у здобутті спеціальностей, фахової підготовки та професійної перспективи. Вже з початку навчального року ми ліцензували низку нових спеціальностей та освітніх програм. У 2017-му розпочали набір за чотирма новими спеціальностями. Звісно, працюємо на перспективу!

Отож нині за 32-ма спеціальностями здійснюємо підготовку фахівців у нашому університеті, ще з кількох – плануємо розпочати з нового навчального року. Ми зорієнтовані на втілення подвійної або, точніше, змшаної моделі. З одного боку, не відмовилися від традиційної для нашого навчального закладу впровадження багатьох десятиліть підготовки вчителів. Наш університет тривалий час був закладом педагогічного спрямування, тож ми зберегли й навіть розширили підготовку фахівців за спеціальностями середньої, початкової та дошкільної освіти. Звісно, намагаємося розвивати й так звані класичні спеціальності – журналістику, економіку, право, політологію, міжнародні відносини, комп'ютерні технології тощо.

– У підготовці фахівців орієнтуєтесь на потреби ринку?

– Потенційні роботодавці нині долучаються до коригування навчальних планів, беруть участь у практичній підготовці фахівців. Крім того, зрозуміло, що студентське життя, як і життя університету в наш час, не обмежується освітнім процесом. Це

у університетів, які впроваджують нову програму підготовки вчителів нового покоління – за британською системою. Вона зорієнтована на більш практичну складову: студенти весь час у школі, вони постійно спілкуються з дітьми. Там передбачено більше годин на викладання методик, більше саме практичного, ніж за традиційною підготовкою. Подивимося на результат. Уже другий рік поспіль ця програма і проєкт утілюються в життя.

– Що ж, це – справді цікаво!

– Є також важливий, на нашу думку, проєкт, який протягом минулого навчального року впроваджувався нашими колегами. Фактично – це перепідготовка вчителів іноземної мови як лідерів змін. Тобто завдяки тренінгам, роботам у групах вироблялися лідерські якості, формувалася здатність сприймати інновації. Були задіяні вчителі англійської мови з більшості районів області. На думку керівництва управління освіти і науки облдержадміністрації, це один із найуспішніших нових сучасних проєктів.

Сподіваємося, що з'явиться можливість створити центр перепідготовки вчителів на базі нашого університету. Ми прагнемо цього, у нас – гар-

Олександр САМОЙЛЕНКО: «LABORE ET ZELO» – ЯК КВІНТЕСЕНЦІЯ УСПІХУ

– значно ширше. Ми прийняли стратегію розвитку університету, і вона передбачає діяльність, що лежить за межами стін нашого навчального закладу.

– Окрім класичних, університет має і європейські орієнтири.

– Наразі ми дуже активно співпрацюємо з польськими навчальними закладами. Провели низку дуже цікавих заходів, у тому числі щодо впровадження та розвитку різних демократичних інституцій... Діяла навчально-наукова літня школа для політологів, міжнародників. Учасниками були студенти й викладачі Краківського педагогічного університету й низки українських університетів. Польські колеги ділилися своїми враженнями від життя в Європейському союзі, впровадженням демократичних інституцій, обмінювалися досвідом. Іще провели дві спільні конференції із залученням міських органів влади. Планується, що наступна літня школа працюватиме у Кракові.

– Це дуже важливо, що й місто підтримує голлівудський університет.

– Так, у нас налагодилася досить тісна співпраця з багатьох проєктів, зокрема зі збереження культурної та історичної спадщини Ніжина. Наші колеги з університету виграли кілька регіональних проєктів, наприклад, стосовно розкопок стародавнього Ніжина, результати яких увійшли до десятка відкриттів 2017 року. Це й розкопки підземних ходів під історичною частиною міста. Крім того дуже цікаві проєкти розроблені на факультеті іноземних мов щодо підготовки вчителів. Один із них – для студентів, спільно з Британською радою, Міністерством освіти України. Ми ввійшли в десят-

на школа, я маю на увазі – наукова, науково-методична. Тому є чим поділитися з учителями, і не лише іноземної мови. У нас проходили заходи з учителями історії не тільки нашої області. Нещодавно відбувся семінар з учителями історії з Сум, які зустрічалися з нашими колегами, що є авторами підручників, посібників. Подібні заходи проводимо з біологами, географами та математиками... От у цьому напрямі є певні напрацювання.

– Я вже переконався, що голлівудський виш справді здатний на рівніс конкурувати з чернігівськими і столичними університетами. Ваші студенти це цінують! Однак немало випускників шкіл ідуть із Ніжина навчатися до Києва...

– На жаль, ця тенденція характерна для всієї нашої області. Проводили дослідження: якраз Чернігівщина – одна з перших в Україні за рейтингами надання абітурієнтів та студентів саме для київських вузів. Узагалі ж, ця тенденція – загальнодержавна, діти прагнуть знайти свою реалізацію вже у студентській роки. Зрозуміло, що в Ніжині – менше можливостей для самореалізації у плані першого робочого місця, аніж у тому самому Чернівці, не кажучи вже про Київ. Аджде не секрет, що багато студентів під час навчання намагаються працювати – і з фінансових, і з практичних якіхось міркувань... Тому тут є певна проблема, над вирішенням котрої ми працюємо спільно з міською владою.

Хоча цього року маємо й позитив. Поки що це не тенденція, а факт, що все більше ніжинських дітей залишаються і вступають до нашого університету. Це, можливо, пояснюється тим, що ми збіль-

шуємо кількість спеціальностей, отож пропозицій стало більше. І вже більше ніжинських дітей із дуже високими балами, зокрема ліцеїсти, які завжди мали гарну підготовку та чудово складають ЗНО. Наш міський ліцей при Ніжинському університеті – завжди на високих місцях у рейтингу, у п'ятдесятці за результатами ЗНО (всееукраїнськими). Тому це приємно, і сподіваємося, що це стане тенденцією. Наразі готується стратегія розвитку міста Ніжина на найближче десятиліття. І ми обговорювали цю проблему. Це створення робочих місць для молодих фахівців, аби діти могли самореалізуватися. І, звичайно, не можна забувати про культурно-просвітницькі проєкти, відпочинок, дозволя, спортивні й так далі... І місто над цим працюватиме. Тому що керівництво Ніжина зацікавлене, щоби наша молодь залишалася тут.

– Ваші колеги і студенти запевняють, що ви – людина прогресивна, енергійна. Завжди шукаєте якісь нововведення. Ну от, наприклад, відкрили спеціальний аудиторій іменитих випускників. Розкажіть про це.

– У нас – багата історія, традиції... Їх треба цінувати, зберігати і, по можливості, примножувати. Незважаючи на різні матеріальні складові (я маю на увазі – фінансові), ми намагаємося виділяти частину коштів із нашого спецфонду і на нашу історичну пам'ять. Власне, у нас же є ким пишатися, і ми намагаємося наших нинішніх студентів виховувати на тих, хто справді досяг у цьому житті дуже багато. І не просто – власне для себе, але і для України. Ці люди внесли свої імена у світову історію, культуру, літературу! Звичайно, ми маємо цим пишатися, популяризувати і зберігати.

Хочемо відкрити ще кілька залів у Музейному комплексі університету, одна з яких – українського суспільства ХХ століття. Колеги звернулися з гарною пропозицією, тому це – не моя ідея... В одній залі – зберегти історію українського суспільства за радянської доби. З усім негативом і позитивом, що був у той час. Формально це – поділ однієї такої зали на чотири комплекси: українське селянство довоєнного часу (історико-етнографічного характеру), українське студентство, українська інтелігенція й українські робітники... Тобто будуть речі того часу, виставлені композиційно, фотографії, ілюстрації, а на стінах – картини в дузі соцреалізму.

Але ми прагнемо створити не просто музей для музею. Хочемо зробити це – як аудиторію. Де можна було би викладати українську літературу, журналістику, історію України ХХ століття, тобто з використанням наочності. Планується, що там увесь час ітимуть якісь кадри. На щастя, наразі є така можливість – наситити все це інформаційно.

Маємо ще дві ідеї – крім музею рідкісної книги, у стінах Наукової бібліотеки відкрити залу видатного мореплавця Юрія Лисянського, нашого земляка. У Ніжині є пам'ятник, місто теж дещо планує, однак наразі це дуже повільно просувається. Будівля збереглася, де він був у дитячі роки. Але там – відділення архіву. І його переселення – поки що під питанням. Тому ми хочемо наразі створити залу мореплавства та відкриттів, присвячену Юрієві Лисянському і, звичайно, грецькій громаді Ніжина, яка теж багато зробила і для нашого університету, і для міста в цілому.

– Справді цікаво.

– Ми намагаємося відігравати вагомую роль у житті міста й області через мистецькі, культурні, освітні проєкти... І, зрозуміло, налагоджуємо дієві стосунки з міськими органами влади щодо формування громадянського, патріотичного суспільства. Нині тривають воєнні дії на сході країни. Багато у нас, зокрема, й ніжинців, котрі захищають Україну. Вони повертаються, отож їм потрібні психологічна підтримка, реабілітація. Необхідно надавати цим людям також можливості для навчання в університеті. Тому ми до цього теж долучаємося. Серед наших студентів є учасники АТО, діючі, вони на зочну форму навчання перейшли. І є викладачі – співробітники, які теж були там.

Ми з перших днів включилися у волонтерську роботу, збирали гроші й передали значні кошти нашій військовій частині для закупівлі палива – це ще в перші дні тих трагічних подій. Намагаємося виступати з концертними програмами, факультет культури і мистецтва у нас дуже потужний. Багато талановитих, цікавих студентів та викладачів. Тому все це щиро прагнемо зробити!

Нині є ідея у нашій університетській команді КВН – вони планують виступати перед бійцями АТО... Передавати ми й навчальну літературу у східні області. Бо там не вистачає саме українськомовної літератури для дітей, для школи. Ми співпрацювали в цьому напрямі з нашим Ніжинським академічним українським драматичним театром імені М. Коцюбинського, і вони також возили цю літературу... Зі зв'язаним, отцем Сергієм, співпрацюємо. До цієї людини глибока повага в університеті й у місті. Є у нас певні напрацювання в цьому плані. Хотілося би, звичайно, щоби війна завершилася якомога швидше. Але на нині потрібна підтримка всіх – і психологічна, і матеріальна, для того, щоби ми перемогли в цій війні.

Спілкувався Сергій КВІТНИЦЬКИЙ

пасувати доводиться всім учасникам гри)?.. Вітім, дилема вирішилася сама собою. Чернігівці швидко прогнали очко, а на майданчик замість діагонального Павла Дикуну вийшов граючий головний тренер, зв'язуючий Володимир Борисенко.

Втім, ці замінні не вирішили проблем із прийомом у «Буревісника». Наприкінці партії Дикун і Копич повернулися на паркет, а чернігівська команда поступилася їй у другому сеті – 17:25 і 0:2 в матчі.

Волейбол

Чернігівський «Буревісник» зумів «клянути» львівських «кажанів»

На початку третьої партії склад чернігівців оновився. На майданчик повернувся Борисенко і вийшов діагональний Дмитро Прищеп. А хід сету перевернувся. «Буревісник-ШВСМ» уже на старті сету опинився в ролі того, хто надаєго, та успішно впорався з переслідванням, нагнавши конкурентів у середині ігрового відрізка – 13:13. Зав'язалася рівня боротьба і, за рахунок 20:20, «Буревісник» зробив вивос: спочатку Борисенко несподівано скидкую вивис свою команду вперед, а потім помилулися «кажані». 22:20: «чорно-білі» пішли у відрив, а львів'яни не знайшли, чим їм відповісти. Крапку в партії поставив ейс у виконанні Прищепи. 25:21 у партії, та 1:2 у матчі.

На початку четвертого сету гості знову спробували втекти у відрив, але спочатку Дмитро Шаповал, а потім його тезко Прищепу двічі поставили одиничний блок лідерам українського волейболу, скоротивши розрив. 4:6. Але підтримати цей порив господарям не вдалося. Останній шанс зацепитися за матч «чорно-білі» от-

римали на подачі Христов. «Буревісник» виграє 4 очка поспіль, рахунок став 17:23 на користь львів'ян, але головний тренер «кажанів» Угіс Крастіншч узяв тайм-аут, після якого львів'яни зуміли завоювати очко й довести справу до матчболів, які вони реалізували з першої спроби. 17:25 і 1:3 в матчі. «Буревісник» поступився.

Але, незважаючи на це, трибуна фанатів без новорічних шапок улаштувала гравцям чернігівців святкову феєрверк, обсилавши їх із хлопавок конфеті та святковими стрічками. Атмосферно! І вже традиційно. Торік фанати також вітали гравців «Буревісника», що правда, тоді у передноворічному матчі чернігівці перемогли «Юридичну академію»...

Вочевидь, відчувши святкову атмосферу, у другому матчі туру «Буревісник» все ж зміг врятувати у «Барком-Кажанів» одне очко, хоч і програв гру на тай-брейку – 2:3 (18:25, 25:23, 13:25, 25:18, 13:15). Цей бал виявився дуже важливим із турнірної точки зору: завдяки йому чернігівці зрівнялися за очками з «Дніпром» (тепер у команді по 4 бали) і за рахунок додаткових показників випередили дніпрян та піднялися на передостаннє 7-ме місце в таблиці.

Попішити свій настрій гравці «Буревісника» зможуть уже в перші дні нового року. 4 і 5 січня 2018-го на

Сергій КАРАСЬ

Вітаємо!

Наші земляки – з премією імені Пантелеймона Куліша

Анами журі престижної міжнародної Літературно-мистецької премії імені Пантелеймона Куліша оголосило нових лауреатів. Приємно, що серед достойників є й наші земляки.

Директор Чернігівського літературно-меморіального музею Михайла Коцюбинського, правнук класика Ігор Коцюбинський і заступник директора цього музею Наталія Коцюбинська відзначені за подвизницьку діяльність із популяризації української літератури, зокрема творчості нашого видатного письменника Михайла Коцюбинського. А педагог Антоніна Коцюбинська нагороджена посмертно за визначну педагогічну діяльність.

За внесок в українську літературу посмертно відзначені письменник, перекладач, літературознавець, педагог, журналіст, Шевченківський лауреат Ігор Качуровський (Німеччина) і поет Леонід Терехович (Чернігівщина).

Доктор філологічних наук, професор Володимир Кузьменко отримав премію імені Пантелеймона Куліша за літературознавчі статті, опубліковані в журналі «Літературний Чернігів».

Депутат Чернігівської облради, громадський діяч, меценат, директор ПСП «Піквіське» Валерій Колоша з Бахмацького району нагороджений за визначну благодійну діяльність, а також за проведення фестивалів «Відродження українського села, його духовності і культури». Відомий меценат Олександр Сенчик з Ічнянщини відзначений за благодійну діяльність на благо України.

Ще лауреатами премії імені Пантелеймона Куліша стали головний редактор журналу «Київ», прозаїк Теодозія Зарівна; мовознавець, ректор Пол-

Українці – лауреати Міжнародної літературної премії імені Антуана де Сент-Екзюпері

Відомі українські письменники стали нині лауреатами Міжнародної літературної премії імені Антуана де Сент-Екзюпері (Франція-Німеччина) – за визначну творчу діяльність.

Фундатори почесної нагороди – асоціація діячів літератури, мистецтва та культури «Глорія» (Німеччина) і її представництво у Франції «Глорія – Ліон» та Міжнародна Академія «ЛІК» (під керівництвом Олени Ананьєвої, письменниці, журналістки й мистецтвознавця).

Нагороди отримали чернігівці – поетеса, перекладачка, доктор наук із соціальних комунікацій, професорка та академік Тетяна Дзюба – за збірку віршів «Танок Саломеї», яка побачила світ у Канаді; письменник, критик, перекладач, журналіст Сергій Дзюба – за казкову трилогію (три романи) для дітей «Душа на обличчї» – про пригоди кленового бога Кракатунчика; а також знаний письменник із Одеси Богдан Сушинський – за роман «Жереб вікінга».

Олег ГОНЧАРЕНКО

Імпреза

Вийшли книги Володимира Кашки та Юрія Ананка

У Чернігівській обласній універсальній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка у дружньому колі відбулася презентація книг Володимира Кашки «Час плоду» та Юрія Ананка «Книга радості». Обидві збірки прекрасно видані коштом обласного бюджету Чернігівщини в рамках обласної Програми підтримки розвитку інформаційної та видавничої сфер на 2016-2020 роки.

Володимир Кашка та Юрій Ананко – дуже талановиті письменники різних поколінь, однак їх об'єднує довірилива розмова з читачами про найдорожче: життя, любов, совість, відповідальність, працю, творчість. Про землю і небо, про Бога й вічність. Авторі з досить складними долями донесли нам нарешті своє слово, яке змушує думати, співпереживати, відчувати красу, мріяти про світле та небуденне.

Блискучий український поет, прозаїк, есеїст Володимир Кашка народився на Прилучинні в родині колгоспника. Навчався у педагогічному училищі, а згодом – у Московському літературному інституті імені О. М. Горького. Отже, поринув у вир літературних захоплень, обравши шлях важких пошуків власного Слова, свого віртуозного творчого стилю. За плечима Володимира Кашки – служба в армії, робота журналістом. Окрім того він працював теслюю, коначером, учителем та моряком рятувальної служби... Всього час активно писав, від громадську роботу. Але тоді людський і творчий неспокой вважався крामолою, називався українським буржуазним націоналізмом та антирадянщиною. Наш поет був занесений у чорні списки КДБ... Тож довелося йому заняти жорстоких переслідвань, ізольовати. А нині про Володимира Кашку пишуть і говорять як про видатного українського письменника, класика нашої літератури, відомого також і за кордоном.

Книга «Час плоду» складається з двох романів – «Картотека пана Альфи» та «Казання про ходіння в речі», глибоко філософських, а водночас – геніально простих та зворушливо ліричних. Кожне речення змушує читача аналізувати, замислюватися над вичинними питаннями: хто ми? Для чого прийшли на цю землю? Що буде далі? Такі ж самі проникливі й есеї, вміщені тут.

«Картотека пана Альфи» можна додумувати, доповнювати, напоювати, розкривати; кожен може знайти в ній свої вчорашні і сьогоднішні сліди; і тексти дають змогу побачити бодай контури себе завтрашнього.

«Казання про ходіння в речі» – не менш унікальна книга. «Всі речі, допоки вони в собі й ні для кого, – як правило, сплять... У саїт людей і речей без утину часу відбувається, завершується й починається... Прочитайте – не пошкодуйте!» «Колесо» – в цьому дивовижному творі задне колесо розмірковує про своє життя. Автор використовує алегоричні прийоми. Порушується питання про лідерство – за успішним лідером завжди є люди, які працюють на успіх.

Сергій КВІТНИЦЬКИЙ